

SÜRDÜRÜLEBİLİR GELİŞME ZORUNLULUĞU VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK BİLEŞENLERİ

DOÇ. DR. FUNDA KOÇAK

İÇİNDEKİLER

- SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI VE ANLAMI
- SÜRDÜRÜLEBİLİR GELİŞME BİLEŞENLERİ

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI VE ANLAMI

- İlk kez 1987 yılında,
- Birleşmiş Milletler desteklediği Çevre ve Kalkınma Dünya Komisyonu (World Commission on Environment and Development-WCED) tarafından
- “Ortak Geleceğimiz (Brundtland)” Raporunda

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

“günümüzün gereksinimlerini, gelecek nesillerin kendi gereksinimlerini karşılayabilme yeteneklerinden ödün vermeden karşılama” (WCED, 1987).

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI VE ANLAMI

Maastricht Anlaşması'nda Sürdürülebilirlik:

Çevreyi korumak ve çevre kalitesini geliştirmek
İnsan sağlığını korumak,
Doğal çevre kaynaklarının etkili kullanımını
sağlamak,
Yerel ya da evrensel bütün çevre problemlerini
uluslararası düzeyde değerlendirmek.

(Treaty on European Union, 1992).

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI VE ANLAMI

Sürdürülebilirlik Kavramının Temel Prensipleri (Selaman, 1996):

Kuşaklararası adalet bizden önceki kuşakların bize miras bıraktığı gibi bizim de yeryüzünü gelecek nesillere miras bırakmamızı işaret etmektedir.

Kuşaklararası adalet kavramı, sürdürülebilir girişimlerin herhangi bir sosyal statü gözetilmeksizin tüm dünyadaki insanların ihtiyaçlarının gözetilerek uygulanmasını gerektirmektedir.

Sınır ötesi sorumluluk duygusu, bireylerin başkasının kaynaklarını tüketmeden kendi yerel kaynakları ölçüsünde yaşamalarını gerektirmektedir.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI VE ANLAMI

Tema	Tanım	Kaynak ve Yıl
Gelecek kuşakların ihtiyaçlarının karşılanması	“Sürdürülebilirlik günümüzün gereksinimlerini, gelecek nesillerin kendi gereksinimlerini karşılayabilme yeteneklerinden ödün vermeden karşılayan gelişmedir.”	WCED, 1987
Sistemlerin bakımı ve iyileştirilmesi	“Sürdürülebilirlik sistemlerin bileşenlerinin çeşitliliğinin ve genel verimlilik düzeyinin korunması ve geliştirilmesidir.”	Norgaard, 1988
Doğal sermayeyi korumak	“Sürdürülebilirlik, tüm çevresel değerlerin bir bütün halinde ele alındığı doğal sermayenin korunmasıdır.”	Pearce, 1988
Daha kötüye gitmeme	“Sürdürülebilirlik toplumun bağımlı olduğu ekolojik, sosyal, siyasal sistemleri tüketmek değil, herhangi bir biçimde olumlu değişim sağlamaktır.”	Rees, 1988
Ekosistemlerin taşıma kapasitesi	“Sürdürülebilirlik, insanların yaşam kalitesini destekleyen ekosistemlerin taşıma kapasitesinin artırılmasıdır.”	IUCN, UNEP, WWF, 1991
Kaynakların korunması	“Sürdürülebilir gelişme, kaynakların yok edilmeden ya da hasara uğratılmadan gelişmenin gerçekleşmesini sağlayan süreçtir.”	Ding ve John, 1995

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI VE ANLAMI

Tema	Tanım	Kaynak ve Yıl
İhtiyacın giderilmesi	“İnsan ihtiyaçları için kullanılan hammadde kaynaklarını koruyarak, toplumsal refahın artmasını sağlamaktır.”	Goodland, 1995
Çevre koruma	“Sürdürülebilirlik, ekolojik sistemlerin ve ekolojinin faaliyetlerini, süreçlerini ve verimliliğini gelecekte de devam ettirebilme yeteneğidir.”	Chapin ve ark., 1996
Uyumun sağlanması	“Devamlılığı sağlayabilmek için, sosyo-ekonomik endişelerin çevrenin korunması ve enerji tüketimi ile ilgili kaygılarla uyumlu hale getirilmesidir.”	Street, 1997
Maddiyata dayalı anlayış	“Ekonomistlere göre, tüketimden elde edilen yararın maksimizasyonu ile refahın artırılmasıdır.”	Harris, 2000
Uzun vadeli refahın sağlanması	“Sürdürülebilirlik insan sağlığının ve ekolojik sistemin uzun vadeli gelişimidir.”	Wheeler, 2004
Hızlı büyümeye karşıtlık	“Sürdürülebilirlik hızlı büyümeye karşı çıkan temel metafordur.”	Callenbach, 2008
Dengenin korunması	“Ekonomik faaliyetler, çevresel sorumluluk ve sosyal gelişimde kalıcı olarak dengeyi sağlar.”	British Standards Institution, 2006

DÖRT DÜŞÜNCE AKIMI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Düşünce Akımları (basitleştirilmiş)	Benimseyenler	Özelliği
Özgürlükçü	özgürlükçüler	Sürdürülebilir gelişme için gerekli ve yeterli serbest piyasa Yetersiz adalet ve eşitlik
Verimlilik	işbirlikçiler	Sürdürülebilirlik aykırılıklarla ve en üst düzeyde üretim ile tutarlıdır.
Eşitlik	eşitlikçiler	Tüm insanlar sosyal, ekonomik ve siyasi eşitlik gerektiren doğuştan gelen haklara sahiptir.
Sosyalizm	sosyalistler	Küresel bir bakış açısı Kuşaklararası ve türler arası eşitlik önemlidir. İstenmeyen ekonomik büyüme

Allenby, B., Yasui, I., Lezni, M., Züst, R., and Hankeler, D. (1998). *Ecometrics Stakeholder Subjectivity: Values, Issues ve Effects*. *Environmental Quality Management*, 8(1),s. 1-18.

SÜRDÜRÜLEBİLİR GELİŞME BİLEŞENLERİ

Çevresel

- Sürdürülebilirliğin çevre ile ilgili ana yönü, insan kullanımının olumsuz etkileri nedeniyle doğal kaynakların, yeryüzünün ve ekosistemlerin sınırlı taşıma kapasitesinin korunmasını kapsamaktadır.

Sosyal

- Sosyal sürdürülebilirlik ise kuşakların kendi içinde ve kuşaklar arasındaki adaletin sağlanması ile ilgilidir.

Ekonomik

- Ekonomik sürdürülebilirlik, uluslararası piyasalarla rekabet edebilen, insanların temel ihtiyaçlarını karşılayan, yaşam kalitesini yükseltici uygulamaların ele alındığı bakış açısının ifade etmektedir.

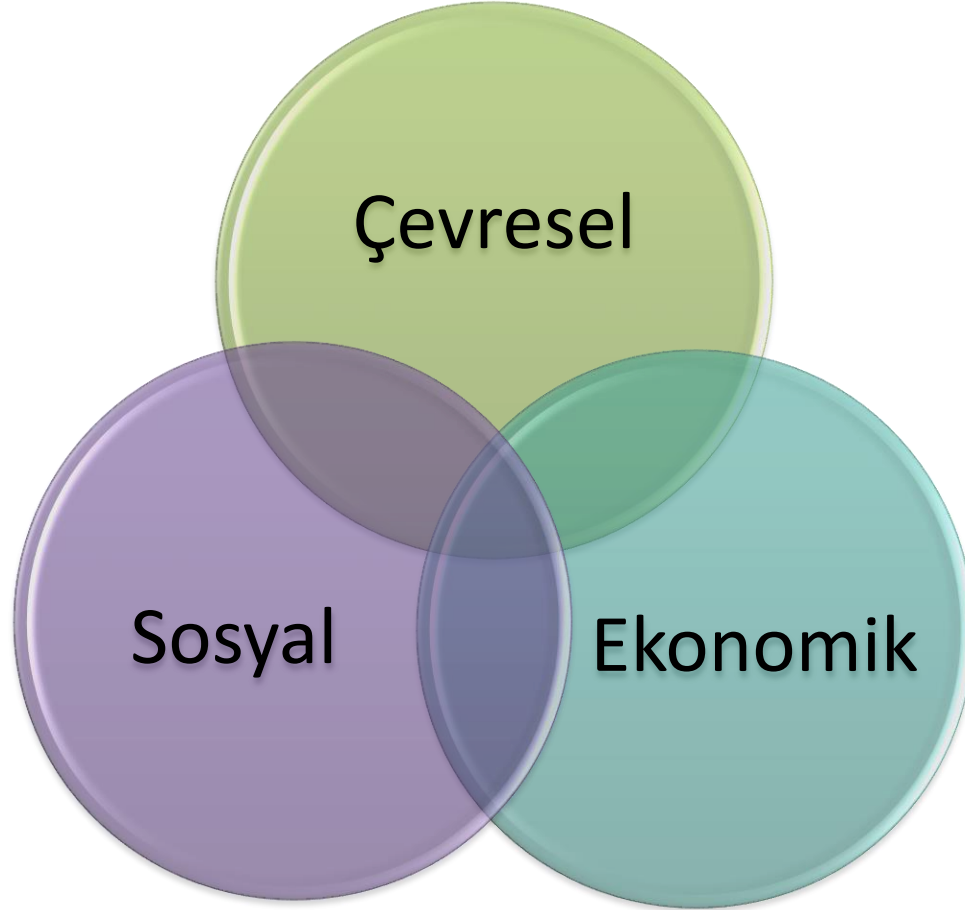
SÜRDÜRÜLEBİLİR GELİŞME BİLEŞENLERİ

- Son yıllarda, sürdürülebilirliğin üç temel bileşeni olan çevresel, ekonomik ve sosyal gelişmenin yanına, dördüncü bileşen olarak 'kurumsal sürdürülebilirlik' eklenmiştir (De Kruijf ve Van Vuuren, 1998).

Kurumsal
Sürdürülebilirlik

- Uzun vadeli değer yaratmak amacıyla kurumların, ekonomik, çevresel ve sosyal ilkeleri, kurumsal yönetim ilkeleri ile birlikte kurum faaliyetlerine ve karar mekanizmalarına adapte edebilmesi ve bu konulardan kaynaklanabilecek risklerin yönetilmesi dir (Wilson, 2003).

SÜRDÜRÜLEBİLİR GELİŞME BİLEŞENLERİ- GELENEKSEL MODEL

SÜRDÜRÜLEBİLİR GELİŞME BİLEŞENLERİ- MODERN SÜRDÜRÜLEBİLİR GELİŞME MODELİ

